HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a cincea)

24 octombrie 2013*

„Trimitere preliminară — Reorganizarea și lichidarea instituțiilor de credit — Directiva 2001/24/CE — Articolele 3, 9 și 32 — Act al legiuitorului național prin care unele măsuri de reorganizare produc efectele unei proceduri de lichidare — Prevedere legislativă prin care se interzice sau se suspendă orice acțiune în justiție împotriva unei instituții de credit ulterior intrării în vigoare a unui moratoriu”

În cauza C-85/12,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Cour de cassation (Franța), prin decizia din 14 februarie 2012, primită de Curte la 20 februarie 2012, în procedura

LBI hf, fostă Landsbanki Islands hf,

împotriva

Kepler Capital Markets SA,

Frédéric Giraux,

CURTEA (Camera a cincea),

compusă din domnul T. von Danwitz (raportor), președinte de cameră, și domnii E. Juhász, A. Rosas, D. Šváby și C. Vajda, judecători,

avocat general: domnul P. Cruz Villalón,

grefier: domnul V. Tourrès, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 7 martie 2013,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru LBI hf, de S. Le Damany, de T. Brun, de J. E. Bunetel și de J. Wohl, avocats;

— pentru domnul Giraux, de P. Jupile Boisverd și de G. Brasier Porterie, avocats;

— pentru guvernul francez, de G. de Bergues, de F. Fize și de N. Rouam, în calitate de agenți;

— pentru guvernul portughez, de L. Inez Fernandes, în calitate de agent;

* Limba de procedură: franceza.

— pentru guvernul islandez, de Þ. Hjatested, de V. Benediktsdóttir și de J. Bjarnadóttir, în calitate de agenți;

— pentru Comisia Europeană, de F. Dintilhac, de A. Nijenhuis și de E. Traversa, în calitate de agenți;

— pentru Autoritatea de Supraveghere AELS, de X. Lewis și de M. Moustakali, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 30 mai 2013,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea Directivei 2001/24/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 aprilie 2001 privind reorganizarea și lichidarea instituțiilor de credit (JO L 125, p. 15, Ediție specială, 06/vol. 4, p. 34).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între LBI hf, fostă Landsbanki Islands hf (denumită în continuare „LBI”), instituție de credit islandeză, pe de o parte, și Kepler Capital Markets SA și domnul Giraux, pe de altă parte, având ca obiect două sechestre asigurătorii solicitate în Franța de acesta din urmă împotriva LBI în perioada când aceasta făcea obiectul unui moratoriu privind plata în Islanda.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 În considerentele (6), (7), (16), (20) și (30) ale Directivei 2001/24 se arată:

„(6) Autoritățile administrative sau judiciare ale statului membru de origine trebuie să aibă competențe exclusive privind hotărârea și aplicarea măsurilor de reorganizare prevăzute de legislația și de uzanțele în vigoare în acest stat membru. Datorită dificultății armonizării legislațiilor și uzanțelor din statele membre, este necesar să se instituie recunoașterea reciprocă de către statele membre a măsurilor luate de fiecare dintre acestea, pentru refacerea viabilității instituțiilor de credit autorizate.

(7) Este esențial să se garanteze că măsurile de reorganizare adoptate de autoritățile administrative și judiciare ale statului membru de origine, precum și măsurile adoptate de persoanele sau de instituțiile desemnate de către aceste autorități pentru administrarea acestor măsuri de reorganizare, inclusiv măsurile care implică posibilitatea de suspendare a plăților, de suspendare a măsurilor de executare sau de reducere a creanțelor – și orice altă măsură care ar putea afecta drepturile preexistente ale terților, produc efecte în toate statele membre.

[…]

(16) Egalitatea de tratament al creditorilor impune ca instituția de credit să fie lichidată conform principiilor unității și universalității, care impun autorităților administrative sau judiciare din statul membru de origine să aibă competență exclusivă, iar deciziile lor să fie recunoscute și capabile să producă, în toate celelalte state membre, fără nicio formalitate, efectele atribuite de legislația statului membru de origine, exceptând cazul în care prezenta directivă prevede altfel.

[…]

(20) Informarea creditorilor cunoscuți, în mod individual, este la fel de esențială precum este publicarea, pentru a le permite acestora, dacă este necesar, să își depună creanțele sau să prezinte observațiile referitoare la creanțele lor în termenele stabilite. Nu ar trebui să se facă discriminare față de creditorii domiciliați în alt stat membru decât cel de origine, pe baza locului lor de rezidență sau a naturii creanțelor acestora. Creditorii trebuie informați în mod regulat într-o manieră corespunzătoare cu privire la desfășurarea procedurii de lichidare.

[…]

(30) Efectele măsurilor de reorganizare sau ale procedurilor de lichidare privind un proces pe rol sunt reglementate de legea statului membru în care acest proces este pe rol, prin exceptare de la aplicarea *lex concursus*. Efectele acestor măsuri și ale procedurilor privind cererile individuale de executare silită care rezultă din aceste procese sunt reglementate de legislația statului membru de origine, în conformitate cu regula generală stabilită de prezenta directivă."

4 Articolul 2 din Directiva 2001/24 are următorul cuprins:

„În sensul prezentei directive:

[…]

— «măsuri de reorganizare» înseamnă măsuri destinate să mențină sau să restabilească situația financiară a unei instituții de credit și care ar putea afecta drepturile preexistente ale terților, inclusiv măsuri care implică posibilitatea unei suspendări a plăților, o suspendare a măsurilor de executare sau o reducere a creanțelor;

[…]

— «proceduri de lichidare» înseamnă proceduri colective deschise și controlate de autoritățile administrative sau judiciare ale statelor membre, cu scopul de a lichida bunuri sub supravegherea acelor autorități, inclusiv când procedurile sunt încheiate printr-un concordat sau o altă măsură similară;

[…]"

5 Articolul 3 din această directivă, intitulat „Adoptarea măsurilor de reorganizare – legea aplicabilă", prevede:

„(1) Autoritățile administrative sau judiciare ale statului membru de origine sunt singurele competente să decidă cu privire la punerea în aplicare a uneia sau mai multor măsuri de reorganizare într-o instituție de credit, inclusiv în sucursalele stabilite în alte state membre.

(2) Măsurile de reorganizare se aplică în conformitate cu actele cu putere de lege, cu normele administrative și cu procedurile aplicabile în statul membru de origine, cu excepția cazului în care prezenta directivă prevede altfel.

Acestea produc efecte, în conformitate cu legislația statelor membre, în întreaga [Uniune], fără alte formalități, inclusiv față de terții din alte state membre, chiar dacă normele statului membru gazdă care le sunt aplicabile nu prevăd asemenea măsuri sau supun punerea lor în aplicare unor condiții care nu sunt îndeplinite.

Măsurile de reorganizare produc efecte în întreaga [Uniune] din momentul în care produc efecte în statul membru în care au fost luate."

6 Articolul 9 din această directivă, intitulat „Deschiderea procedurii de lichidare – Informații care trebuie comunicate și altor autorități competente”, prevede la alineatul (1):

„Autoritățile administrative sau judiciare ale statului membru de origine responsabile cu lichidarea sunt singurele abilitate să decidă deschiderea unei proceduri de lichidare privind o instituție de credit, inclusiv pentru sucursalele stabilite în alte state membre.

O decizie de deschidere a procedurii de lichidare, adoptată de către autoritatea administrativă sau judiciară a statului membru de origine, trebuie recunoscută, fără alte formalități, pe teritoriul tuturor celorlalte state membre și își produce efectele în aceste state membre în momentul în care produce efecte și în statul membru în care este deschisă procedura.”

7 Potrivit articolului 10 din Directiva 2001/24, intitulat „Legea aplicabilă”:

„(1) O instituție de credit trebuie lichidată în conformitate cu actele cu putere de lege, cu normele administrative și cu procedurile aplicabile în statul membru de origine, cu excepția cazului în care prezenta directivă prevede altfel.

(2) Legea statului membru de origine trebuie să determine în special:

[…]

(e) efectele procedurii de lichidare asupra procedurilor individuale ale creditorilor, cu excepția proceselor pe rol, după cum se prevede la articolul 32;

[…]

(l) normele referitoare la nulitatea, anularea sau inopozabilitatea actelor prejudiciabile masei creditorilor.”

8 Potrivit articolului 32 din această directivă, „[e]fectele măsurilor de reorganizare sau ale procedurilor de lichidare asupra unei cauze aflate pe rol cu privire la un bun sau la un drept de care instituția de credit a fost lipsită sunt reglementate doar de legislația statului membru în care cauza se află pe rol”.

9 Directiva 2001/24 a fost inclusă în Acordul privind Spațiul Economic European din 2 mai 1992 (JO 1994, L 1, p. 3, Ediție specială, 11/vol. 53, p. 4) prin Decizia nr. 167/2002 a Comitetului mixt al SEE din 6 decembrie 2002 de modificare a anexei IX (Servicii financiare) la Acordul privind SEE (JO 2003, L 38, p. 28, Ediție specială, 11/vol. 62, p. 126).

Dreptul islandez

10 Articolul 138 din Legea nr. 21/1991 privind falimentul din 26 martie 1991 (denumită în continuare „Legea privind falimentul”), care figurează în capitolul XX al acestei legi, privitor la anularea actelor încheiate de persoana aflată în procedura de faliment, prevede:

„Sechestrul asigurător aplicat unui bun al persoanei aflate în procedura de faliment trebuie anulat automat atunci când o instanță declară falimentul, cu condiția ca bunul vizat să fie integrat în masa credală. Aceeași normă se aplică în cazul acțiunilor de executare silită care instituie un gaj asupra unui bun al persoanei aflate în procedura de faliment în cele șase luni anterioare datei de referință, cu condiția ca bunul vizat să fie integrat în masa credală.

[…]”

11 Legea nr. 161/2002 privind instituțiile financiare din 20 decembrie 2002 (denumită în continuare „Legea nr. 161/2002 privind instituțiile financiare”) prevede în capitolul XII norme privind reorganizarea financiară, lichidarea și fuziunea instituțiilor financiare.

12 În contextul crizei bancare și financiare internaționale care a afectat Republica Islanda în cursul anului 2008, dispozițiile care figurează în capitolul XII al Legii nr. 161/2002 privind instituțiile financiare au fost modificate în mai multe rânduri. Astfel, articolul 98 din aceasta a fost modificat prin Legea nr. 129/2008 din 13 noiembrie 2008 (denumită în continuare „Legea nr. 129/2008”) pentru a permite instituțiilor financiare în dificultate să beneficieze de un moratoriu care, începând de la intrarea în vigoare a acestei măsuri, să le protejeze de orice acțiune în justiție și să prevadă suspendarea pe întreaga durată a moratoriului a acțiunilor în justiție în curs, cu excepția cazurilor în care legea prevede altfel sau s-a săvârșit o faptă penală.

13 Regimul aplicabil instituțiilor financiare care fac obiectul moratoriului, prevăzut de Legea nr. 161/2002 privind instituțiile financiare, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 129/2008, a fost modificat prin Legea nr. 44/2009 din 15 aprilie 2009 (denumită în continuare „Legea nr. 44/2009”). Pe de o parte, dispozițiile articolului 98 din Legea nr. 161/2002 privind instituțiile financiare, care interziceau acțiunile în justiție și suspendau procedurile în curs împotriva instituțiilor financiare care făceau obiectul moratoriului, au fost abrogate. Pe de altă parte, Legea nr. 44/2009 a introdus o serie de dispoziții tranzitorii, între care punctul II, care privea instituțiile financiare vizate de moratoriu și avea următorul cuprins:

„Normele speciale următoare se aplică instituțiilor financiare care beneficiază de un moratoriu privind datoriile în momentul intrării în vigoare a [Legii nr. 44/2009].

1. Moratoriul autorizat continuă în pofida intrării în vigoare a acestei legi și poate fi prelungit în conformitate cu normele prevăzute la articolul 10 alineatul 2 [din Legea nr. 44/2009].

2. În ceea ce privește moratoriul, dispozițiile articolului 101 alineatul 1 și ale articolelor 102, 103 și 103a [din capitolul XII al Legii nr. 161/2002 privind instituțiile financiare] se aplică precum în cazul în care întreprinderea ar fi intrat în lichidare prin decizie judecătorească la data intrării în vigoare a [Legii nr. 44/2009]; procedurile de lichidare rămân însă denumite «moratoriu autorizat privind datoriile» atât timp cât această autorizație rămâne valabilă, [în conformitate cu cele prevăzute la punctul 1 de mai sus]. La expirarea acestei autorizații, întreprinderea va fi considerată automat, fără decizia specifică a unei instanțe, ca făcând obiectul unei proceduri de lichidare în conformitate cu regulile generale […]”

14 Legea nr. 132/2010 din 16 noiembrie 2010 (denumită în continuare „Legea nr. 132/2010”) a modificat, la rândul său, dispozițiile tranzitorii inserate prin Legea nr. 44/2009 în Legea nr. 161/2002 privind instituțiile financiare. Potrivit articolului 2 din Legea nr. 132/2010, instituțiile financiare vizate de moratoriu nu mai fac obiectul lichidării automate la expirarea acestui moratoriu, lichidarea trebuind solicitată instanței anterior acestei date. În plus, acest articol prevede că, în cazul în care instanța acceptă cererea de lichidare, măsurile care au fost adoptate pe durata moratoriului de care a beneficiat instituția financiară ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 44/2009 rămân neschimbate.

Cauza principală și întrebările preliminare

15 La 10 noiembrie 2008, domnul Giraux a solicitat efectuarea a două sechestre asigurătorii în favoarea Kepler Capital Markets SA, în vederea garantării plății creanței pe care o deținea împotriva LBI.

16 LBI a solicitat în fața tribunal de grande instance de Paris (Tribunalul de Mare Instanță din Paris) (Franța) ridicarea acestor sechestre asigurătorii. LBI, menționând măsurile de reorganizare și de lichidare adoptate împotriva sa în Islanda, a susținut că aceste măsuri erau opozabile creditorului său

francez și că, în conformitate cu Legea nr. 44/2009 și cu articolul 138 din Legea nr. 21/1991 privind falimentul, toate măsurile de executare silită adoptate ulterior datei de 15 mai 2008 erau nule și neavenite.

17 În ceea ce privește măsurile adoptate în Islanda împotriva LBI, reiese din dosarul prezentat Curții că Autoritatea pentru Supraveghere Financiară islandeză a fost autorizată, printr-o lege de urgență din 6 octombrie 2008, să intervină în activitățile instituțiilor financiare. Ulterior, autoritatea menționată a preluat controlul LBI și a numit un comitet de administrare provizorie a acesteia, care avea sarcina de a controla gestiunea bunurilor băncii și de a conduce operațiunile acesteia. La 5 decembrie 2008, instanța locală din Reykjavik (Islanda) a acordat LBI un moratoriu, în conformitate cu Legea nr. 161/2002 privind instituțiile financiare. Acest moratoriu, care a fost prorogat de mai multe ori, a făcut obiectul unei comunicări în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* la 9 ianuarie 2009 (JO C 4, p. 3), în calitate de măsură de reorganizare, în aplicarea articolului 6 din Directiva 2001/24. Comunicarea preciza că, în cursul aplicării moratoriului, nicio acțiune în justiție nu poate fi intentată împotriva LBI. Pe același temei, s-a acordat un moratoriu prin două decizii distincte ale instanței locale din Reykjavik din 24 noiembrie 2008 altor două instituții financiare, respectiv Kaupthing Bank hf și Glitnir Bank hf.

18 La 25 iunie 2009, tribunal de grande instance de Paris a respins cererea LBI. A considerat că dispozițiile tranzitorii din Legea nr. 44/2009 nu făceau trimitere la articolul 138 din Legea nr. 21/1991 privind falimentul. În plus, dispozițiile Legii nr. 44/2009 nu ar constitui măsuri de reorganizare și de lichidare adoptate de „autorități administrative sau judiciare”, în sensul Directivei 2001/24.

19 Această decizie a fost confirmată printr-o hotărâre a cour d’appel de Paris (Curtea de Apel din Paris) (Franța) din 4 noiembrie 2010. Prin cererea introductivă din 14 februarie 2012, LBI a sesizat Cour de cassation (Curtea de Casație) (Franța) cu un recurs împotriva respectivei hotărâri.

20 În aceste condiții, Cour de cassation a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolele 3 și 9 din [Directiva 2001/24] trebuie interpretate în sensul că măsurile de reorganizare sau de lichidare a unei instituții financiare, precum cele care rezultă din [Legea nr. 44/2009], trebuie considerate măsuri adoptate de o autoritate administrativă sau judiciară în sensul acestor articole?

2) Articolul 32 din [Directiva 2001/24] trebuie interpretat în sensul că se opune ca o dispoziție națională precum articolul 98 din [Legea nr. 161/2002 privind instituțiile financiare], care interzicea sau suspenda orice acțiune în justiție introdusă împotriva unei instituții financiare de la data intrării în vigoare a unui moratoriu, să își producă efectele în privința unor măsuri asigurătorii adoptate în alt stat membru anterior pronunțării moratoriului?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

21 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolele 3 și 9 din Directiva 2001/24 trebuie interpretate în sensul că măsurile de reorganizare sau de lichidare a unei instituții financiare, precum cele întemeiate pe dispozițiile tranzitorii prevăzute la punctul II din Legea nr. 44/2009, trebuie considerate măsuri adoptate de o autoritate administrativă sau judiciară în sensul articolelor amintite din Directiva 2001/24 în măsura în care dispozițiile tranzitorii menționate nu își produc efectele decât prin intermediul deciziilor judecătorești care acordă un moratoriu unei instituții de credit.

22 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că Directiva 2001/24, astfel cum reiese din considerentul (6) al acesteia, urmărește să instituie recunoașterea reciprocă de către statele membre a măsurilor luate de fiecare dintre acestea pentru refacerea viabilității instituțiilor de credit autorizate. Acest obiectiv, precum și cel de a garanta egalitatea de tratament al creditorilor, enunțate în considerentul (16) al directivei menționate, impun ca măsurile de reorganizare și de lichidare adoptate de autoritățile din statul membru de origine să producă, în toate celelalte state membre, efectele pe care le atribuie acestora legea statului membru respectiv.

23 Astfel cum rezultă din dosarul transmis Curții, la 5 decembrie 2008, instanța locală din Reykjavik a acordat LBI un moratoriu, în aplicarea articolului 98 din Legea nr. 161/2002 privind instituțiile financiare, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 129/2008, pentru a-i permite să își reorganizeze situația financiară. Acest moratoriu a fost acordat de instanța menționată ținând seama de dificultățile financiare ale LBI și a fost prelungit în mai multe rânduri până la 5 decembrie 2010. Nu se contestă că moratoriul menționat, în măsura în care urmărea să permită LBI să își reorganizeze situația financiară, constituia o măsură de reorganizare în sensul articolului 2 a șaptea liniuță din Directiva 2001/24.

24 Dispozițiile tranzitorii care figurează la punctul II din Legea nr. 44/2009 au modificat efectele juridice ale acestor moratorii, aplicând în cazul instituțiilor financiare care fac obiectul moratoriului un sistem special de lichidare fără ca instituțiile financiare menționate să fi intrat în lichidare anterior expirării moratoriului menționat.

25 La prima întrebare adresată de instanța de trimitere trebuie să se răspundă în lumina acestor împrejurări.

26 În această privință, este necesar să se amintească, pe de o parte, că, potrivit articolului 3 alineatul (1) și articolului 9 alineatul (1) din Directiva 2001/24, autoritățile administrative și judiciare ale statului membru de origine sunt singurele competente să decidă cu privire la punerea în aplicare a măsurilor de reorganizare a unei instituții de credit, precum și la deschiderea unei proceduri de lichidare privind o astfel de instituție.

27 Pe de altă parte, conform articolului 3 alineatul (2) al doilea paragraf și articolului 9 alineatul (1) al doilea paragraf din directiva menționată, măsurile de reorganizare și deciziile de deschidere a procedurii de lichidare adoptate de autoritățile administrative și judiciare ale statului membru de origine produc, în toate celelalte state membre, efectele pe care le atribuie acestora legislația statului membru respectiv.

28 Rezultă din aceste dispoziții că înseși măsurile de reorganizare și de lichidare decise de autoritățile administrative și judiciare din statul membru de origine sunt recunoscute în temeiul Directivei 2001/24, cu efectele pe care le atribuie acestora legea statului membru respectiv. În schimb, legislația statului membru de origine privind reorganizarea și lichidarea instituțiilor de credit nu poate în principiu să producă efecte în alte state membre decât prin intermediul unor măsuri adoptate de autoritățile administrative și judiciare din acest stat membru împotriva unei instituții de credit determinate.

29 În ceea ce privește dispozițiile tranzitorii care figurează la punctul II din Legea nr. 44/2009, trebuie să se sublinieze că acestea au modificat efectele moratoriilor privind plățile care erau în vigoare în momentul intrării în vigoare a acestei legi. Or, expunerea de motive a legii respective se referă în mod explicit, în partea consacrată motivelor și obiectivelor acestei intervenții legislative, la LBI, la Kaupthing Bank hf și la Glitnir Bank hf.

30 În plus, prin adoptarea dispozițiilor tranzitorii menționate, legiuitorul islandez nu a prevăzut lichidarea ca atare a instituțiilor de credit vizate de moratoriu, ci a atribuit unor moratorii care erau în vigoare la o dată precisă anumite efecte legate de o procedură de lichidare.

31 Potrivit tezei introductive a dispozițiilor tranzitorii care figurează la punctul II din Legea nr. 44/2009, acestea se aplică numai instituțiilor de credit care beneficiau de un moratoriu în momentul intrării în vigoare a acestei legi, astfel încât, în lipsa unei decizii judecătorești de acordare sau de prorogare a unui moratoriu în beneficiul unei instituții de credit determinate anterior acestei date, dispozițiile tranzitorii menționate nu pot produce efecte.

32 Dat fiind că aplicabilitatea dispozițiilor tranzitorii menționate era condiționată de o decizie individuală de acordare sau de prorogare a unui moratoriu, aceste dispoziții legale își produc efectele, conform economiei generale a Directivei 2001/24, nu direct, ci prin intermediul unei măsuri de reorganizare acordate de o autoritate judiciară unei instituții de credit determinate.

33 În cele din urmă, reiese din dosarul prezentat Curții că, la 22 noiembrie 2010, prin decizia instanței locale din Reykjavik s-a dispus deschiderea procedurii de lichidare împotriva LBI.

34 În aceste împrejurări, este necesar să se considere că lichidarea LBI nu rezultă din simpla aplicare a dispozițiilor tranzitorii care figurează la punctul II din Legea nr. 44/2009.

35 Or, efectele acestor dispoziții tranzitorii se realizează prin intermediul măsurilor de reorganizare și de lichidare individuale. În cauza principală, aceste măsuri individuale sunt, pe de o parte, decizia instanței locale din Reykjavik din 5 decembrie 2008, prin care se acordă un moratoriu LBI drept măsură de reorganizare și, pe de altă parte, decizia aceleiași instanțe din 22 noiembrie 2010 prin care se deschide și se pune în aplicare procedura de lichidare împotriva LBI.

36 În consecință, aceste măsuri de reorganizare și de lichidare individuale sunt susceptibile să producă în statele membre ale Uniunii, conform articolului 3 alineatul (2) al doilea paragraf și articolului 9 alineatul (1) al doilea paragraf din Directiva 2001/24, efectele pe care legislația islandeză le atribuie acestora.

37 Această concluzie nu poate fi infirmată prin argumentul invocat de domnul Giraux potrivit căruia, întrucât este vorba nu despre o decizie adoptată de o autoritate administrativă și judiciară, ci despre dispoziții legislative, dispozițiile tranzitorii din Legea nr. 44/2009 care au transformat moratoriul acordat LBI în procedură de lichidare nu ar putea face obiectul unei acțiuni în justiție și, în consecință, nu pot produce efecte în statele membre ale Uniunii în temeiul Directivei 2001/24.

38 Astfel cum s-a amintit la punctul 27 din prezenta hotărâre, efectele pe care le pot produce măsurile de reorganizare și de lichidare adoptate de autoritățile administrative sau judiciare din statul membru de origine în celelalte state membre ale Uniunii sunt determinate, conform articolului 3 alineatul (2) al doilea paragraf și articolului 9 alineatul (1) al doilea paragraf din Directiva 2001/24, de dreptul statului membru de origine. În consecință, directiva menționată nu se opune ca acest stat membru să modifice, chiar cu efect retroactiv, regimul juridic aplicabil unor astfel de măsuri.

39 În ceea ce privește aspectul dacă dispozițiile tranzitorii din Legea nr. 44/2009 trebuie să poată face obiectul unei acțiuni pentru a constitui măsuri adoptate de o autoritate administrativă sau judiciară în sensul articolelor 3 și 9 din Directiva 2001/24, trebuie amintit că directiva menționată, astfel cum reiese din considerentul (6) al acesteia, instituie un sistem de recunoaștere reciprocă a măsurilor naționale de reorganizare și de lichidare, fără a urmări să armonizeze legislația națională în această materie.

40 Or, în cadrul sistemului instituit prin Directiva 2001/24, măsurile de reorganizare și de lichidare din statul membru de origine sunt recunoscute „fără alte formalități”, astfel cum reiese din articolul 3 alineatul (2) al doilea paragraf și din articolul 9 alineatul (1) al doilea paragraf din această directivă. În special, directiva menționată nu condiționează recunoașterea măsurilor de reorganizare și de lichidare de posibilitatea de a exercita o acțiune în justiție împotriva acestora. De asemenea, potrivit articolului 3 alineatul (2) al doilea paragraf menționat, statul membru gazdă nu poate nici să facă să depindă această recunoaștere de o astfel de condiție pe care ar prevedea-o, eventual, reglementarea sa națională.

41 În cele din urmă, deși principiul egalității de tratament al creditorilor în raport cu posibilitățile lor de a exercita o acțiune în justiție, astfel cum este enunțat în considerentul (12) al Directivei 2001/24, obligă autoritățile statului membru de origine să garanteze creditorilor din celelalte state membre un tratament egal în raport cu creditorii din acest stat membru de origine, nu se poate deduce de aici că numai măsurile de reorganizare și de lichidare care pot face obiectul unei căi de atac în dreptul intern pot face obiectul unei recunoașteri în temeiul articolului 3 alineatul (2) al doilea paragraf și al articolului 9 alineatul (1) al doilea paragraf din Directiva 2001/24.

42 Având în vedere ceea ce precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolele 3 și 9 din Directiva 2001/24 trebuie interpretate în sensul că măsurile de reorganizare sau de lichidare a unei instituții financiare, precum cele întemeiate pe dispozițiile tranzitorii prevăzute la punctul II din Legea nr. 44/2009, trebuie considerate măsuri adoptate de o autoritate administrativă sau judiciară în sensul articolelor amintite, în măsura în care dispozițiile tranzitorii menționate își produc efectele numai prin intermediul deciziilor judecătorești care acordă un moratoriu unei instituții de credit.

Cu privire la a doua întrebare

43 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 32 din Directiva 2001/24 trebuie interpretat în sensul că se opune ca o dispoziție națională precum articolul 98 din Legea nr. 161/2002 privind instituțiile financiare, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 129/2008, care interzicea sau suspenda, de la data intrării în vigoare a unui moratoriu, orice acțiune în justiție introdusă împotriva unei instituții financiare, să își producă efectele în privința unor măsuri asigurătorii, precum cele în discuție în litigiul principal, adoptate în alt stat membru anterior pronunțării moratoriului.

Cu privire la admisibilitate

44 Domnul Giraux arată că a doua întrebare este inadmisibilă pentru motivul că nu este relevantă în raport cu soluționarea litigiului principal și pentru că are caracter ipotetic. Acesta susține că interdicția de a iniția acțiuni în justiție împotriva unei instituții financiare cu privire la care există un moratoriu potrivit articolului 98 din Legea nr. 161/2002 privind instituțiile financiare nu se aplică în cazul acțiunilor care au fost introduse, precum cele în discuție în litigiul principal, anterior deciziei judecătorești de acordare a respectivului moratoriu. În plus, domnul Giraux arată că dispozițiile din acest articol invocate de LBI au fost abrogate prin Legea nr. 44/2009.

45 Potrivit unei jurisprudențe constante, întrebările referitoare la interpretarea dreptului Uniunii adresate de instanța națională în cadrul normativ și factual pe care îl definește sub propria răspundere și a cărui exactitate Curtea nu are competența să o verifice beneficiază de o prezumție de pertinență. Refuzul Curții de a se pronunța asupra unei cereri formulate de o instanță națională este posibil numai dacă este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, atunci când problema este de natură ipotetică ori când Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care îi sunt adresate (a se vedea Hotărârea din 6 decembrie 2012, Odar, C-152/11, punctul 24).

46 Acea prezumție de pertinență nu poate fi infirmată de simpla circumstanță că una dintre părțile din acțiunea principală contestă anumite fapte a căror exactitate Curtea nu are competența să o verifice și de care depinde definirea obiectului acelui litigiu (Hotărârea din 8 noiembrie 2007, Amurta, C-379/05, Rep., p. I-9569, punctul 65 și jurisprudența citată).

47 Or, aspectul dacă articolul 98 din Legea nr. 161/2002 privind instituțiile financiare poate produce efecte față de măsurile asigurătorii adoptate anterior deciziei judecătorești prin care se acordă un moratoriu și aspectul incidenței pe care o poate avea, în această privință, abrogarea dispozițiilor pertinente ale articolului menționat constituie tocmai elemente care fac parte din cadrul normativ și factual a cărui verificare nu este în sarcina Curții.

48 Prin urmare, a doua întrebare trebuie considerată admisibilă.

Cu privire la fond

49 Pentru a răspunde la a doua întrebare preliminară, trebuie arătat că, astfel cum reiese în special din considerentul (16) al Directivei 2001/24, aceasta este întemeiată pe principiile unității și universalității și instituie principiul recunoașterii reciproce a măsurilor de reorganizare și a procedurilor de lichidare, precum și a efectelor lor. În acest scop, articolul 3 alineatul (2) al doilea și al treilea paragraf și articolul 9 alineatul (1) al doilea paragraf din această directivă stabilesc că, în cazul măsurilor de reorganizare și al procedurilor de lichidare, se aplică legea statului membru de origine și prevăd că efectele acestor măsuri și proceduri se determină potrivit legislației acestui stat, iar efectele lor se produc de îndată ce iau naștere în statul membru de origine. Aceste dispoziții prevăd astfel că, în principiu, *lex concursus* reglementează măsurile de reorganizare și procedurile de lichidare.

50 În ceea ce privește procedurile de lichidare, articolul 10 alineatul (2) litera (e) din Directiva 2001/24 prevede că în cazul „procedurilor individuale ale creditorilor” se aplică legea statului membru de origine, însă cu excepția efectelor asupra „proceselor pe rol”.

51 În raport cu acest ultim aspect, articolul 32 din Directiva 2001/24 prevede că efectele măsurilor de reorganizare sau ale procedurilor de lichidare asupra unei cauze aflate pe rol cu privire la un bun sau la un drept de care instituția de credit a fost lipsită sunt reglementate doar de legislația statului membru în care cauza se află pe rol.

52 Această dispoziție constituie astfel o excepție de la regula generală potrivit căreia efectele măsurilor de reorganizare și de lichidare sunt reglementate de legea statului membru de origine, și trebuie să facă obiectul unei interpretări stricte.

53 Domeniul de aplicare al articolului 32 din Directiva 2001/24 este clarificat de considerentul (30) al acesteia, care stabilește o distincție între „procesele pe rol” și „cererile individuale de executare silită”. Potrivit acestui considerent, pe de o parte, efectele măsurilor de reorganizare sau ale procedurilor de lichidare privind „un proces pe rol” sunt reglementate de legea statului membru în care acest proces este pe rol, prin excepție de la aplicarea *lex concursus*. Pe de altă parte, efectele acestor măsuri și ale acestor proceduri privind „cererile individuale de executare silită” care rezultă din aceste procese sunt reglementate de legislația statului membru de origine în conformitate cu regula generală stabilită de această directivă.

54 Prin urmare, în ceea ce privește determinarea legii aplicabile în cazul efectelor măsurilor de reorganizare sau ale unei proceduri de lichidare, este necesar să se distingă între procesele pe rol și cererile individuale de executare silită care rezultă din aceste procese, măsurile din urmă fiind supuse, în conformitate cu regula generală stabilită de Directiva 2001/24, legislației statului membru de origine. Astfel, după cum a arătat Comisia Europeană în observațiile sale scrise, expresia „proces pe rol” vizează numai procedurile pe fond.

55 Or, o interpretare contrară a Directivei 2001/24 ar putea repune în discuție efectul util al principiului universalității instituit de aceasta și prin care se urmărește aplicarea unei proceduri cu efect universal în cazul măsurilor de reorganizare și al procedurilor de lichidare. Astfel, dat fiind că măsurile și procedurile vizate de Directiva 2001/24 au drept obiect chiar suspendarea măsurilor de executare

individuală în vederea refacerii viabilității instituțiilor de credit vizate, orice măsură de executare silită ar diminua disponibilitatea bunurilor de care aceasta a fost lipsită și ar afecta astfel principiul universalității.

56 În ceea ce privește măsurile asigurătorii în discuție în litigiul principal, nu se contestă că aceste măsuri, având drept efect lipsirea unei instituții de credit de libera dispoziție asupra unei părți din patrimoniul său în așteptarea soluționării pe fond a unui litigiu dintre aceasta și unul dintre creditorii săi, constituie măsuri individuale de executare silită. În consecință, astfel de măsuri asigurătorii nu sunt reglementate de articolul 32 din Directiva 2001/24, ci sunt reglementate de legea islandeză, în calitate de *lex concursus*.

57 Împrejurarea că aceste măsuri au fost adoptate anterior acordării către LBI a moratoriului în discuție în litigiul principal nu poate infirma această concluzie. Astfel, după cum reiese din chiar dispozițiile articolului 3 alineatul (2) al doilea și al treilea paragraf și ale articolului 9 alineatul (1) al doilea paragraf din Directiva 2001/24, *lex concursus* reglementează de asemenea efectele temporale ale măsurilor de reorganizare și ale procedurilor de insolvență. Articolul 32 din directiva menționată nu se poate opune ca aceste măsuri și proceduri să aibă efect retroactiv.

58 Prin urmare, este necesar să se răspundă la a doua întrebare preliminară că articolul 32 din Directiva 2001/24 trebuie interpretat în sensul că nu se opune ca o dispoziție națională precum articolul 98 din Legea nr. 161/2002 privind instituțiile financiare, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 129/2008, care interzicea sau suspenda, de la data intrării în vigoare a unui moratoriu, orice acțiune în justiție introdusă împotriva unei instituții financiare, să își producă efectele în privința unor măsuri asigurătorii, precum cele în discuție în litigiul principal, adoptate de alt stat membru anterior pronunțării moratoriului.

Cu privire la cheltuielile de judecată

59 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a cincea) declară:

1) **Articolele 3 și 9 din Directiva 2001/24/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 aprilie 2001 privind reorganizarea și lichidarea instituțiilor de credit trebuie interpretate în sensul că măsurile de reorganizare sau de lichidare a unei instituții financiare, precum cele întemeiate pe dispozițiile tranzitorii prevăzute la punctul II din Legea nr. 44/2009 din 15 aprilie 2009, trebuie considerate măsuri adoptate de o autoritate administrativă sau judiciară în sensul articolelor amintite din Directiva 2001/24, în măsura în care dispozițiile tranzitorii menționate își produc efectele numai prin intermediul deciziilor judecătorești care acordă un moratoriu unei instituții de credit.**

2) **Articolul 32 din Directiva 2001/24 trebuie interpretat în sensul că nu se opune ca o dispoziție națională precum articolul 98 din Legea nr. 161/2002 privind instituțiile financiare din 20 decembrie 2002, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 129/2008 din 13 noiembrie 2008, care interzicea sau suspenda, de la data intrării în vigoare a unui moratoriu, orice acțiune în justiție introdusă împotriva unei instituții financiare, să își producă efectele în privința unor măsuri asigurătorii, precum cele în discuție în litigiul principal, adoptate de alt stat membru anterior pronunțării moratoriului.**

Semnături